

Vzdělávací program nástavbového oboru^{*} FONIATRIE

1	Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru	1
2	Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru	2
2.1	Specializovaný výcvik – v délce minimálně 24 měsíců	2
2.2	Teoretická část vzdělávacího programu.....	3
3	Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů	4
4	Všeobecné požadavky.....	8
5	Hodnocení vzdělávání v nástavbovém oboru.....	8
6	Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní odbornou způsobilost	9
7	Charakteristika akreditovaného zařízení.....	9
7.1	Akreditovaná zařízení (AZ)	10
7.2	Vysvětlivky – požadavky na akreditované zařízení.....	11
8	Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci	12
8.1	Charakteristika vzdělávacích aktivit	12
9	Doporučená literatura.....	17

* Certifikovaný kurz (název „nástavbový obor“ vyplývá z legislativní zkratky dle vyhlášky č. 185/2009 Sb., o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a oborech certifikovaných kurzů).

1 Cíl vzdělávání v nástavbovém oboru

Cílem vzdělávání v nástavbovém oboru foniatrie je příprava odborníka v oblasti poruch a vad mezilidské komunikace, který zná fyziologii a patofyziologii, klinickou problematiku, etiologii, patogenezi, diferenciální diagnostiku, terapii, rehabilitaci a prevenci poruch a vad řeči, hlasu a sluchu a funkcí, které tvoří fyziologický základ dorozumivacího procesu; a specialisty v problematice péče o poruchy polykání. V diagnostice uplatňuje vyšetřovací metody otorinolaryngologie, které rozvíjí o vlastní foniatrické vyšetřovací metody a metody přijaté z jiných hraničních oborů, adaptované na potřeby foniatrie – např. z oborů lékařských – neurologie, psychiatrie, a z nelékařských oborů – lingvistiky, fonetiky, speciální pedagogiky – logopedie, výuky zpěvného hlasu a jevištní řeči, klinické psychologie; z technických oborů pak především z akustiky, počítačové techniky, biofyziky atd. Má hluboké teoretické a praktické znalosti v oblasti sluchové a hlasové protetiky. Zná teorii,

indikace, předepisování a praktickou aplikaci rehabilitačních a kompenzačních pomůcek a přístrojů a tuto protetiku provádí. Ovládá problematiku hlasových profesionálů.

Svou náplní patří foniatrie mezi obory rehabilitačního charakteru, péče o foniatrické pacienty je z velké části pravidelná a dlouhodobá.

2 Minimální požadavky na vzdělávání v nástavbovém oboru

Podmínkou pro zařazení do nástavbového oboru foniatrie je získání specializované způsobilosti v oboru otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku.

Vzdělávání se uskutečňuje při výkonu lékařského povolání formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době podle ustanovení § 79 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Vzdělávání může probíhat jako rozvolněná příprava, to je při nižším rozsahu, než je stanovená týdenní pracovní doba. V tomto případě celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Celková délka přípravy v oboru foniatrie je v minimální délce 24 měsíců, z toho

2.1 Specializovaný výcvik – v délce minimálně 24 měsíců

Část I.

a) povinná praxe

Akreditované zařízení		Počet měsíců
foniatrie ^{1), 2)} – poskytovatel zdravotních služeb s akreditací I. nebo II. typu		22
z toho	foniatrie ¹⁾ – poskytovatel zdravotních služeb s akreditací I. typu	16
	foniatrie ²⁾ – poskytovatel zdravotních služeb s akreditací II. typu	4 + 2 týdny
	specializační stáž ²⁾ – na jiném akreditovaném zařízení s akreditací II. typu s lůžkovým oddělením, které pokrývá celý rozsah vzdělávacího programu	1
	povinná předatestační stáž ²⁾ – na výukovém zařízení s akreditací II. typu, které pokrývá celý rozsah vzdělávacího programu	2 týdny

b) povinná doplňková praxe

Akreditované zařízení	Počet týdnů
neurologie ^{3), 4)} včetně dětské neurologie ⁵⁾	3
psychiatrie ^{3), 6)} včetně dětské a dorostové psychiatrie ⁷⁾	2
klinická logopedie	3

Výcvik probíhá u poskytovatelů zdravotních služeb nebo jiných fyzických nebo právnických osob, kteří získali akreditaci podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu

zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 95/2004 Sb.“).

Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit prostřednictvím více smluvních poskytovatelů zdravotních služeb, pokud je nezajistí v celém rozsahu jeden poskytovatel zdravotních služeb. Poskytovatel zdravotních služeb nebo jiná fyzická nebo právnická osoba, která nemá akreditaci, musí být akreditována v rámci akreditačního řízení žadatele dle ustanovení § 14 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/2004 Sb.

Poskytovatel zdravotních služeb splňuje personální zabezpečení dle vyhlášky č. 99/2012 Sb., o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 99/2012 Sb.“) a minimální technické a věcné vybavení dle vyhlášky č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 92/2012 Sb.“).

Poskytovatel zdravotních služeb disponuje náležitým personálním a přístrojovým vybavením a zázemím pro školence a splňuje i další minimální podmínky uvedené v požadavcích na akreditovaná zařízení (dále jen „akreditované zařízení“).

c) doporučená doplňková praxe

Akreditované zařízení	Počet týdnů
plastická chirurgie ^{3), 8)}	2
stomatologická protetika (nemusí být akreditované zařízení)	2

2.2 Teoretická část vzdělávacího programu

Část II.

d) účast na vzdělávacích aktivitách – povinná

Kurzy, semináře	Počet dnů
kurz Lékařská první pomoc ⁹⁾	3
kurz Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace ⁹⁾	2
kurz Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí ⁹⁾	1
kurz Radiační ochrana ¹⁰⁾	1
test Sluchová protetika ¹¹⁾	1

Pokud školenc absolvoval kurzy Lékařská první pomoc a Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace v rámci jiného vzdělávacího programu v době ne delší než 5 let, nemusí být absolvovány znovu a započítají se.

Pokud školenc absolvoval kurzy Prevence škodlivého užívání návykových látek a léčba závislostí a Radiační ochrana v rámci jiného vzdělávacího programu v době ne delší než 10 let, nemusí být absolvovány znovu a započítají se.

e) účast na vzdělávacích aktivitách – doporučená

Kurzy, semináře	Délka trvání
další kurzy, vědecké a vzdělávací akce garantované příslušnou odbornou společností nebo Institutem postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dále jen „IPVZ“) nebo Českou lékařskou komorou (dále jen „ČLK“) nebo lékařskými fakultami (dále jen „LF“) nebo akreditovanými zařízeními, aj.	v rozsahu min. 20 hod.

3 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností, seznam požadovaných výkonů

O průběhu vzdělávacího programu je veden záznam o provedených výkonech (logbook) a průkaz odbornosti lékaře (odborný index). Potvrzené výkony musí být doložitelné ve zdravotnické dokumentaci. Počet výkonů uvedený v logbooku je stanoven jako minimální. Předpokládá se absolvování nebo asistence u takového počtu výkonů, aby školenec zvládl danou problematiku jak po teoretické, tak i po praktické stránce.

Teoretické znalosti

Hlas	<ul style="list-style-type: none"> Anatomie, fyziologie hlasového a dýchacího ústrojí, nasální trubice, centrálního a periferního nervstva, činnost zpětnovazebních mechanismů uplatňujících se při fonaci, fyziologie a patologie tvorby hlasu, fyziologie mluvního a zpěvního hlasu, vyšetřovací techniky hlasové funkce – laryngoskopie, laryngostroboskopie, videokymografie, elektrolottografie, pneumografie, zvukový záznam, hlasové pole, akustická analýza hlasu, elektromyografie fonačního, artikulačního a dýchacího svalstva, funkční poruchy hlasu – poruchy z přemáhání, hyperkinetická dysfonie, psychogenní dysfonie a afonie, mutace a její poruchy, organické poruchy hlasu – u vrozených vývojových vad hlasového ústrojí, při zánětech, po úrazech hlasového ústrojí, při poruchách inervace, při benigních a maligních tumorech, endokrinní poruchy hlasu, spasmodická dysfonie, prevence, diagnostika, terapie, rehabilitace poruch hlasu u hlasových profesionálů: zařazení a rozdělení hlasových profesí, preventivní vyšetření hlasových profesionálů, organické i funkční poruchy hlasu u hlasových profesionálů, posuzování hlasové zátěže, posudková činnost u hlasových profesionálů; metody edukace a reedukace hlasu, rehabilitace laryngektomovaných, hlasová protetika, zásady hlasové hygieny, psychoterapeutické přístupy u hlasových poruch, fonochirurgická léčba, posuzování hlasu, fyzikální terapie a lázeňská léčba u poruch hlasu.
Řeč	<ul style="list-style-type: none"> Anatomie, fyziologie řečového ústrojí, zpětnovazebních mechanismů a funkcí CNS, základy české fonetiky, fonologie a srovnávací lingvistiky; akustika řeči, vývoj dětské řeči; koordinace řečových funkcí CNS, fyziologie a patologie řeči, poruchy výslovnosti, vývojové poruchy řeči – perceptivní i expresivní poruchy, vztah centrální poruchy sluchu a řeči; poruchy řeči u neurologických onemocnění, u poškození CNS: periferní a centrální dysartrie, afázie; poruchy plynulosti řeči, řeč u vrozených vývojových vad obličeje, stavů po úrazech a operacích, poruchy řeči u rozštěpových vad a poruch patrohltanového závěru, specifické poruchy učení, poruchy řeči u pacientů s kombinací vad, poruchy řeči při poruchách

	<p>chování – pervazivní poruchy; základy rétoriky, jevištní řeč; edukace a rehabilitace poruch řeči, farmakoterapie, psychoterapie, týmová péče – zastoupení a postavení jednotlivých odborností v týmu, vedení týmové péče, školní zařazování dětí s poruchou řeči, posuzování poruch řeči.</p>
Sluch	<ul style="list-style-type: none"> Anatomie a fyziologie sluchového ústrojí s důrazem na centrální složku, sluch v řečové komunikaci; percepce řeči; zpracování akustického signálu, akustika: zvuk a jeho šíření, teorie maskování, základy architektonické akustiky, elektroakustika: principy zesílení a úpravy analogového nízkofrekvenčního signálu, digitální zpracování signálu, aplikace pro sluchovou protetiku, sluchové vady, klasifikace - centrální a periferní poruchy sluchu, diagnostika, terapie, protetika a rehabilitace; zařazování dětí do škol; klinická audiologie v celém rozsahu, klinická pedaudiologie v celém rozsahu; sluchová protetika – přístroje, pomůcky, indikace, výběr, nastavení, seřizování, zaškolení v používání a údržbě s důrazem na praxi u sluchadel, funkčně technické přezkoušení pomůcek, kochleární implantace u dětí a dospělých, teorie, indikace, týmová rehabilitace nemocných s CI, vestibulologie, problematika odezírání a znakové řeči, technické pomůcky pro nemocné s vadami sluchu, posuzování sluchových vad. Posudková činnost v problematice mezilidské komunikace u poruch hlasu, řeči a vad sluchu. Péče o hluchoslepé.
Polykání	<ul style="list-style-type: none"> Anatomie, fyziologie a biomechanika polykacího aktu, příčiny, symptomatika a diagnostika dysfagie, poruchy polykání v dětském věku, dysfagie u onkologických onemocnění, dysfagie u neurologických onemocnění, základy konzervativní a chirurgické léčby, kompenzační léčebné strategie u dysfagie, dietetika u dysfagie.

Teoretické znalosti z ostatních oborů

Plastická chirurgie	<ul style="list-style-type: none"> Zásady chirurgie rozštěpových vad.
Neurologie	<ul style="list-style-type: none"> Zejména poruchy vývoje a onemocnění CNS, extrapyramidové a mozečkové poruchy aj., neurologická problematika fatických, gnostických a artrických funkcí, poruchy řečové komunikace v důsledku traumat a chirurgie CNS.
Endokrinologie	<ul style="list-style-type: none"> Onemocnění žláz s vnitřní sekrecí a farmakoterapie ovlivňující hlas, řeč a psychické funkce.
Genetika	<ul style="list-style-type: none"> Kapitoly týkající se patologie řečové komunikace, dědičnost sluchových vad.
Psychologie	<ul style="list-style-type: none"> Problematika řečové komunikace a jejích poruch, základy diagnostiky a terapie individuální a rodinné.
Lingvistika, fonetika, fonologie	<ul style="list-style-type: none"> Základy.
Akustika	<ul style="list-style-type: none"> Fyziologická, akustická analýza, architektonická – základy.
Psychiatrie	<ul style="list-style-type: none"> Poruchy řečové komunikace u psychiatricky nemocných.

Klinická logopedie	• Základy rehabilitačních postupů u poruch řeči a vad sluchu.
Pedagogika	• Základy.
Organizace péče o nemocné s poruchami a vadami mezilidské komunikace v zemích EU.	
Koordinace péče o nemocné s poruchami hlasu, řeči a vadami sluchu v odboru zdravotním, sociálním a školském.	

Praktické dovednosti

V oblasti hlasu

- Laryngoskopie, zvětšovací přímá a nepřímá laryngoskopie, laryngostroboskopie, videolaryngostroboskopie a videokymografické vyšetření elektroglottografie a jejich hodnocení.
- Pneumografické vyšetření a jeho hodnocení, hodnocení spirometrického vyšetření.
- Vyšetření hlasového pole a jeho hodnocení.
- Hodnocení elektromyografického vyšetření.
- Epifaryngoskopie, především s ohledem na hodnocení rezonančních vlastností násadní trubice a patrohltanového závěru, hodnocení nasometrie.
- Subjektivní hodnocení kvality hlasu a náhradního hlasu.
- Hodnocení objektivních parametrů akustické analýzy hlasu.
- Vyšetření hlasového ústrojí u adeptů hlasových profesí a hlasových profesionálů.
- Hlasové zátěžové testy.
- Reedukace hlasu a edukace náhradních hlasových mechanismů u poruch inervace hrtanu, u nemocných po parciálních a totálních operacích hrtanu.
- Reedukace hlasu u funkčních poruch hlasu včetně znalostí psychoterapeutických postupů, relaxační metody a autogenní trénink.
- Indikace k fonochirurgickému výkonu a foniatrická před- a pooperační péče.

V oblasti řeči

- Vyšetření řeči: hodnocení úrovně fonologické, gramatické, syntaktické a sémantické včetně vyšetření artikulace, zvukového záznamu a jeho fonetického přepisu.
- Provedení a vyhodnocení dětského percepčního testu, indexu vnitřní informace řeči.
- Vyšetření vyjadřovacích schopností, aktivní a pasivní slovní zásoby, posouzení schopnosti rozumění řeči u dětí.
- Vyšetření fatických funkcí a vyhodnocení pomocí baterie příslušných testů.
- Vyšetření fonemického sluchu.
- Základní hodnocení celkového vývoje dítěte v oblasti motoriky, intelektu, vizuální percepce, taktilní a kinestetické.

- Vyšetření poruch inervace mluvidel.
- Vyšetření jemné motoriky (HK) pomocí příslušných testů.
- Sonografie, vyhodnocení akustické analýzy hlasu a řeči.
- Vyhodnocení stupně poruchy plynulosti řeči.
- Sestavení edukačního či rehabilitačního plánu včetně zajištění týmové péče; praktické dovednosti v základních typech rehabilitace řeči.
- Zajištění školního zařazení dítěte s poruchou řeči.

V oblasti sluchu

- Vyšetření sluchu u dětí.
- Provedení a vyhodnocení audiogramu.
- Provedení a vyhodnocení audiologických testů prahových i nadprahových k diferenciální diagnostice kochleární a retrokochleární poruchy sluchu, seznámení s centrálními testy sluchové funkce (dichotické testy), impedanční audiometrie, provedení a vyhodnocení slovní audiometrie a slovní audiometrie v hluku.
- Provedení a vyhodnocení otoakustických emisí.
- Provedení a vyhodnocení elektricky evokovaných sluchových odpovědí mozkového kmene a mozkové kůry.
- Hodnocení výsledků elektrokochleografie, SSEP (Steady State Evoked Potentials).
- Vestibulární vyšetření základními otolaryngologickými a neurologickými testy.
- Indikace a kompletní provedení sluchové protetiky sluchadly s instruktáží pacienta a zajištění následné péče (u dětí, dospělých, seniorů) včetně zhotovení otisku pro výrobu všech typů ušních tvarovek a nitroušních sluchadel. Funkčně technická kontrola sluchadel. Indikace sluchadel BAHA a péče o ně.
- Stanovení efektu sluchadla testy ve volném poli včetně testů hlukových.
- Měření akustického tlaku před bubínkem in-situ.
- Hodnocení schopnosti odezírání.
- Kritéria a indikace pro kochleární či kmenovou implantaci dospělých a dětí, standardní vyšetření před implantací a po implantaci, rehabilitace sluchu po kochleární a kmenové implantaci.
- Zajištění školního zařazení dítěte s vadou sluchu.
- Péče o hluchoslepé.

Poruchy polykání

- Provedení všech dostupných metod ORL vyšetření ke zjištění příčiny a lokalizace dysfagie, indikace a vyhodnocení zobrazovacích a neurologických metod ke zjištění etiologie dysfagie, komplexní péče o nemocného s dysfagií včetně rehabilitace dysfagie, indikace k výkonům zajišťujících alimentaci.

Poznámka

Počet výkonů může být upraven s ohledem na dostupnost se souhlasem školitele. Zároveň může být do praxe uznána část výkonů prokazatelně provedená ve specializační přípravě v oboru otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku, případně při výkonu ORL oboru, pokud byla provedena odpovídající metodou a vyhodnocena v soulase s požadavky oboru foniatrie.

4 Všeobecné požadavky

Absolvent nástavbového vzdělávání:

- dle vyhlášky č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci (dále jen „vyhláška č. 98/2012 Sb.“) musí znát zdravotnickou dokumentaci používanou v oboru, návrh lázeňského léčení, hlášení onkologické, hlášení některých infekčních nemocí, hlášení o pracovním úrazu, hlášení nežádoucího účinku léčivých přípravků, náležitosti lékařské zprávy, dokumentaci pro potřeby pojišťoven,
- dle vyhlášky č. 297/2012 Sb., o náležitostech Listu o prohlídce zemřelého, způsobu jeho vyplňování a předávání místům určení, a o náležitostech hlášení ukončení těhotenství porodem mrtvého dítěte, o úmrtí dítěte a hlášení o úmrtí matky (vyhláška o Listu o prohlídce zemřelého), ve znění pozdějších předpisů musí znát list o prohlídce zemřelého,
- dosáhne potřebné úrovně schopností pro komunikaci s pacienty, příbuznými i spolupracovníky,
- má základní znalosti lékařské etiky, právních předpisů platných ve zdravotnictví, organizace zdravotnické služby a ekonomiky zdravotnictví,
- osvojí si provozní a administrativní činnosti a management týmové práce,
- osvojí si základy počítačové techniky jako prostředku pro ukládání a vyhledávání dat, odborných informací a komunikace.

5 Hodnocení vzdělávání v nástavbovém oboru

Vzdělávání probíhá pod vedením přiděleného školitele na akreditovaném zařízení.

- a) Průběžné hodnocení školitelem
  - školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti školence a svá hodnocení zapisuje do průkazu odbornosti v šestiměsíčních intervalech. V závěru vzdělávání školitel zapíše celkové hodnocení školence a doporučí přistoupení k závěrečné zkoušce.
- b) Předpoklad přístupu k závěrečné zkoušce
  - absolvování požadované praxe potvrzené všemi školiteli se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí,
  - předložení potvrzení o provedených kompletních výkonech v loogbooku,
  - vypracování písemné práce,
  - potvrzení o absolvování kurzů, vědeckých a vzdělávacích akcí (viz tab. Část II.),

- úspěšně absolvovaný test z oblasti sluchové protetiky – Sluchová protetika.
- c) Vlastní závěrečná zkouška
  - *teoretická část* – 3 odborné otázky a 1 týkající se tématu písemné práce,
  - *praktická část* – vyšetření pacienta.

6 Charakteristika činností, pro které absolvent vzdělávání v nástavbovém oboru získal zvláštní odbornou způsobilost

Absolvováním nástavbového oboru zdravotničtí pracovníci získávají zvláštní odbornou způsobilost pro vymezené činnosti, které prohlubují získanou specializovanou způsobilost.

Lékař se zvláštní odbornou způsobilostí v oboru fonie je oprávněn samostatně provádět všechny výkony patřící do oboru fonie. Je zejména činný v provádění preventivních vyšetření hlasu u hlasových profesionálů a studentů připravujících se na hlasovou profesi a hodnocení hlasových poruch u nemocí z povolání. Je hlavním diagnostikem poruch řeči především u dětí a koordinátorem týmové péče o nemocné s poruchou řeči. Provádí kompletní sluchovou protetiku u sluchových vad dospělých a výhradně foniatr ji zajišťuje u dětí do 15 let.

7 Charakteristika akreditovaného zařízení

Zdravotnické zařízení, v němž je poskytovatel zdravotních služeb oprávněn poskytovat zdravotní péči musí být akreditováno (ustanovení § 13 zákona č. 95/2004 Sb.). Akreditované zařízení zajišťující výuku školenců musí zajistit školenci absolvování vzdělávacího programu. K tomu slouží řádné a plné zapojení školence do práce (včetně účasti na poskytování zdravotní péče v době od 16.00 hodin do 7.00 hodin a v sobotu a neděli a ve svátek minimálně 1x týdně) a dále umožnění studia a pobytu na jiném akreditovaném zařízení, které může poskytovat část přípravy, která není dostupná ve vlastním akreditovaném zařízení. Smluvní spolupráce je doložena v žádosti o udělení/prodloužení akreditace (poskytovatel zdravotních služeb nebo jiná fyzická nebo právnická osoba, které nemá akreditaci, musí být akreditována v rámci akreditačního řízení žadatele dle ustanovení § 14 odst. 2 písm. c) zákona č. 95/2004 Sb.). Minimální podmínky AZ jsou dány splněním jak personálního zabezpečení dle vyhlášky č. 99/2012 Sb., tak splněním technického a věcného vybavení dle vyhlášky č. 92/2012 Sb.

Nedílnou součástí žádosti o udělení akreditace je plán přípravy školence.

7.1 Akreditovaná zařízení (AZ)

7.1.1 Akreditované zařízení I. typu

Personální požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost v oboru audiologie a foniatrie nebo zvláštní odbornou způsobilost v oboru foniatrie a min. 5 let praxe od získání specializované způsobilosti nebo min. 3 roky praxe od získání zvláštní odborné způsobilosti v oboru foniatrie a s minimálním úvazkem ve výši 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb. • Poměr školitel/školeneček – 1:2. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci zařízení profesním životopisem. • Spolu se žádostí o udělení/prodloužení akreditace je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud AZ zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.
Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení AZ dle vyhlášky č. 92/2012 Sb. a vyhlášky č. 99/2012 Sb.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Seznam přístrojů: <ul style="list-style-type: none"> – zvětšovací laryngostroboskop, vyšetřovací mikroskop, dvoukanálový (klinický) audiometr s možností vyšetření ve volném poli (včetně slovní audiometrie, vybavení pro dětskou slovní audiometrii, dětský percepční test a IVI (index vnitřní informace řeči)), tympanometr, počítačové vybavení pro nastavování sluchadel (PC+HiPro nebo NoahLink+software), zařízení na pořízení zvukového záznamu. • Vybavení pro vyšetření fonemického sluchu: <ul style="list-style-type: none"> – Token test, Protokoly k vyšetření jemné motoriky a motoriky mluvidel.

7.1.2 Akreditované zařízení II. typu

Personální požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Školitel má specializovanou způsobilost v oboru audiologie a foniatrie nebo zvláštní odbornou způsobilost v oboru foniatrie a min. 5 let praxe od získání specializované způsobilosti nebo min. 3 roky praxe od získání zvláštní odborné způsobilosti v oboru foniatrie a s minimálním úvazkem ve výši 0,5 u daného poskytovatele zdravotních služeb. • Na AZ musí být min. další 1 lékař se specializovanou způsobilost v oboru audiologie a foniatrie nebo zvláštní odbornou způsobilost v oboru foniatrie a min. 5 let praxe od získání specializované způsobilosti nebo min. 3 roky praxe od získání zvláštní odborné způsobilosti v oboru foniatrie a s minimálním úvazkem ve výši 1,0 u daného poskytovatele zdravotních služeb. • Poměr školitel/školeneček – 1:2. • Školitel dokládá svou způsobilost při žádosti o akreditaci zařízení profesním životopisem. • Spolu se žádostí o udělení/prodloužení akreditace je nutno předložit plán plnění povinností stanovených vzdělávacím programem. Pokud AZ zajišťuje více než jednu část, vždy výukový plán předkládá.
-----------------------------	--

Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Vybavení AZ dle vyhlášky č. 92/2012 Sb. a vyhlášky č. 99/2012 Sb.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Seznam přístrojů: <ul style="list-style-type: none"> – zvětšovací laryngostroboskop s kamerovým systémem, zařízení na měření hlasového pole, zařízení na pořízení zvukového záznamu, možnost základní analýzy zvukového spektra, vyšetřovací mikroskop, epipharyngoskop, dvoukanálový (klinický) audiometr s možností vyšetření ve volném poli (včetně slovní audiometrie, vybavení pro dětskou slovní audiometrii, dětský percepční test a IVI (index vnitřní informace řeči)), tympanometr, OAE (otoakustické emise), BERA, CERA (kmenové a korové evokované sluchové potenciály), – systém k měření REM (akustický tlak před bubínkem), – počítačové vybavení pro nastavování sluchadel (PC+HiPro nebo NoahLink+software), – vybavení pro vyšetření fonemického sluchu, – Token test, Protokoly k vyšetření jemné motoriky a motoriky mluvidel. • Doporučené vybavení: <ul style="list-style-type: none"> – pneumograf, – komplexní jednotka pro vyšetření funkce hlasového ústrojí (stroboskop s digitálním záznamem obrazu a zvuku, glottografií a obj. analýzou hlasu), – zpoždovací linka, – vybavení pro nasometrii.

7.2 Vysvětlivky – požadavky na akreditované zařízení

1)	Poskytovatel musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru foniatrie, a to v části „akreditované zařízení I. typu“.
2)	Poskytovatel musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru foniatrie, a to v části „akreditované zařízení II. typu“.
3)	Poskytovatel zdravotních služeb je akreditován pro společné stáže vzdělávacího programu tohoto i jiného oboru v rámci vlastního zdravotnického zařízení nebo smluvního poskytovatele zdravotních služeb.
4)	Poskytovatel musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem neurologie, a to v části „akreditované zařízení I. typu“.
5)	Poskytovatel musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru dětská neurologie, a to v části „akreditované zařízení I. typu“.
6)	Poskytovatel musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem psychiatrie, a to v části „akreditované zařízení“.
7)	Poskytovatel musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem nástavbového oboru dětská a dorostová psychiatrie, a to v části „akreditované zařízení I. typu“.
8)	Poskytovatel musí splňovat podmínky stanovené vzdělávacím programem základního oboru plastická chirurgie, a to v části „akreditované zařízení I. typu“.
9)	...v jakémkoliv vzdělávacím programu.

¹⁰⁾ ...absolvování se týká lékařů, kteří při výkonu povolání pacientům pouze indikují lékařské ozaření, tzn. nejsou radiačními pracovníky, resp. aplikujícími odborníky a nemají zvláštní odbornou způsobilost podle zákona č. 18/1997 Sb., „atomový zákon“, ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁾ ...v uvedeném vzdělávacím programu.

8 Programy povinných vzdělávacích aktivit a personální a technické vybavení pro jejich realizaci

8.1 Charakteristika vzdělávacích aktivit

8.1.1 Program kurzu Lékařská první pomoc

Předmět	Minimální počet hodin
Náhlá zástava krevního oběhu, incidence, diagnóza, základní a rozšířená neodkladná resuscitace včetně defibrilace (Basic Life Support a Advanced Cardiac Life Support).	2
Bezvědomí nejasného původu, křeče, synkopa; náhlé cévní mozkové příhody, diagnostické postupy, terapeutické okno, trombolýza systémová, intraarteriální.	2
Dušnost, hlavní příčiny: respirační etiologie – astma bronchiale, status astmaticus, inhalační trauma atd., kardiovaskulární etiologie – kardiální selhávání, astma cardiale, edém plic, embolie plicnice, zvláštní stavy: tonutí a utonutí, strangulace atd., diagnóza, dif. dg., terapeutické postupy, principy umělé plicní ventilace.	2
Bolesti na hrudi, akutní koronární syndrom, principy a indikace trombolýzy, PTCA (Percutaneous Transluminal Coronary Angioplasty), závažné dysrytmie a terapeutické přístupy.	2
Traumatologie – těžké úrazy, úraz hlavy, páteře, hrudníku, dutiny břišní, končetin, polytrauma, poranění el. proudem, termická poranění, hlavní zásady ATLS (Advanced Trauma Life Support).	2
Šok, diagnóza, klasifikace, příčiny, terapeutické přístupy.	1
Hromadný výskyt raněných, hlavní zásady BATLS (Battlefield Advanced Trauma Life Support).	1
Integrovaný záchranný systém a krizová logistika.	1
Zvláštnosti urgentních stavů u dětí.	2
Extramurální porod, péče o novorozence a matku, gynekologické akutní stavy.	1
Praktická výuka.	4
Ověření znalostí testem.	
Celkem	20

Personální a technické zabezpečení kurzu Lékařská první pomoc**Personální zabezpečení**

- Lékaři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru urgentní medicína a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.
- Garant kurzu má nejvyšší vzdělání v oboru a nejméně 10 let praxe výkonu povolání lékaře v oboru specializace.
- Účastníci kurzu obdrží současně s pozvánkou do kurzu na CD učební texty Lékařská první pomoc k seznámení s tématy, což umožní ve stanovené době probrat tak rozsáhlou a náročnou problematiku.

Technické zabezpečení

- Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.
- Učebna pro praktickou výuku s vybavením: manekýn (dospělý, dětský a novorozenec) umožňující praktický nácvik základní i rozšířené neodkladné resuscitace se simultánním záznamem sledovaných vitálních funkcí (zejména respiračních a oběhových) k objektivizaci účinnosti prováděné resuscitace a možností uložení sledovaných dat do PC a závěrečné vyhodnocení.
Model musí umožnit nácvik:
  - zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí vzduchovodů, Combi-tubusu, laryngeálního tubusu, laryngeální masky (včetně intubační) a různými technikami tracheální intubace,
  - umělé plicní ventilace z plic do plic ústy, přes masku, ručním dýchacím přístrojem/transportním ventilátorem,
  - nácvik intubace dětí/novorozenců a umělou plicní ventilaci,
  - zajištění průchodnosti dýchacích cest koniopunkcí, minitracheotomií (krikotomií),
  - punkci pneumotoraxu,
  - zajištění vstupu do krevního řečiště - punkci a kanylaci periferní žíly, centrální žíly (subclavia, jugularis int.), v. femoralis a různé techniky intraoseálního přístupu,
  - diagnostiky simulovaných poruch rytmu na kardioskopu a volbu farmako- a elektroimpulzoterapie.
- Počítačová učebna pro závěrečné testování znalostí. Pro objektivní hodnocení je nezbytné pracovat alespoň s ověřeným kvazistandardizovaným testem.

8.1.2 Program kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace

Předmět	Minimální počet hodin
Legislativa.	8
Základní právní předpisy ve zdravotnictví a jejich hierarchie.	
Organizace a řízení zdravotnictví.	
Rozhodování pacienta (informovaný souhlas, odmítnutí péče).	
Poskytování zdravotní péče bez souhlasu, omezovací prostředky.	
Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků.	
Vedení a nakládání se zdravotnickou dokumentací.	
Náležitá odborná úroveň (lege artis).	
Stížnosti ve zdravotnictví.	
Právní odpovědnost lékaře a poskytovatele zdravotních služeb.	
Poskytování zdravotní péče v Evropské unii a přeshraniční zdravotní péče.	
Systém veřejného zdravotního pojištění.	2
Zdravotní služby hrazené ze zdravotního pojištění.	
Plátcí zdravotního pojištění, práva a povinnosti pojištěnců.	
Systém úhrad zdravotní péče.	
Systém sociálního zabezpečení a lékařská posudková služba.	2
Nemocenské pojištění.	
Důchodové pojištění.	
Sociální pomoc a sociální služby.	
Lékařská etika.	2
Etické kodexy, etické chování zdravotnických pracovníků.	
Základní principy a etické zásady.	
Etické problémy současné medicíny.	
Komunikace ve zdravotnictví.	2
Základní principy a specifika.	
Komunikace mezi zdravotnickými pracovníky, pacientem a osobami jemu blízkými.	
Krizová komunikace.	
Celkem	16

Personální a technické zabezpečení kurzu Základy zdravotnické legislativy, etiky a komunikace**Personální zabezpečení**

- Minimálně 2 lektori se znalostí zdravotnického práva a veřejného zdravotnictví, s právnickým vzděláním a profesní zkušeností v oblasti zdravotnického práva v délce alespoň 5 let. Lektori zdravotnického práva dokládají přehled publikační činnosti za posledních 5 let a pedagogickou činnost.
- Součástí lektorského týmu musí být lektori s ukončeným vysokoškolským vzděláním příslušného zaměření a nejméně 5letou odbornou praxí v oblasti přednášeného tématu (etika, komunikace a sociální zabezpečení).

Technické zabezpečení

- Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů Základy zdravotnické legislativy, event. jiné.

8.1.3 Program kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí

Předmět	Minimální počet hodin
Škodlivé užívání NL a závislostí na NL v ČR.	1
Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností.	1
Zdravotní aspekty škodlivého užívání NL a závislostí na NL.	1
Problematika škodlivého užívání NL a závislostí na NL ve specifických podmínkách jednotlivých medicínských oborů, možnosti prevence.	2
Přehled specifických léčebných modalit pro osoby škodlivě užívající NL a závislé.	1
Právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostmi na NL.	1
Závěr kurzu, diskuse.	1
Celkem	8

Personální a technické zabezpečení kurzu Prevence škodlivého užívání návykových látek (NL) a léčba závislostí**Personální zabezpečení**

- Lektori se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru návykové nemoci a praxí nejméně 5 let v oboru, případně se specializovanou způsobilostí ve vyučované problematice.

Technické zabezpečení

- Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.

8.1.4 Program kurzu Radiační ochrana

Předmět	Minimální počet hodin
a) Účinky ionizujícího záření na živé systémy, charakter deterministických a stochastických účinků. Veličiny a jednotky používané pro potřeby radiační ochrany.	1
b) Systém radiační ochrany, aplikace základních principů radiační ochrany do soudobé koncepce a legislativy EU a ČR.	1
c) Radiační zátěž obyvatel z různých zdrojů ionizujícího záření. Specifický charakter lékařského ozáření, velikosti dávek pacientům pro typické radiologické postupy.	1
d) Úloha lékařů indikujících vyšetření nebo léčbu s využitím zdrojů ionizujícího záření – význam indikačních kritérií (Věstník MZ, částka 11, Listopad 2003).	1
e) Zásady pro uplatňování požadavků radiační ochrany pacientů při provádění a řízení zdravotnických výkonů s použitím zdrojů ionizujícího záření – optimalizace radiační ochrany při lékařském ozáření (diagnostické referenční úrovně, princip ALARA „As Low As Reasonably Achievable“).	1
f) Praktické metody ochrany radiačních a ostatních pracovníků, ostatních pacientů a obyvatel při využívání zdrojů ionizujícího záření ve zdravotnickém zařízení (kontrolované a sledované pásmo, systém monitorování, vedení dokumentace, program zabezpečování jakosti).	1
g) Odpovědnost za zajištění požadavků radiační ochrany při využívání zdrojů ionizujícího záření v lékařství: úloha indikujícího lékaře, aplikujícího odborníka, radiologického fyzika. Význam soustavného dohledu dohlížející osobou a osobou s přímou odpovědností.	1
h) Pracovní-lekářská péče o radiační pracovníky. Lékařská pomoc lidem ozářeným v důsledku radiační nehody.	1
Celkem	8

Personální a technické zabezpečení kurzu Radiační ochrana

Personální zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Lektoři se specializovanou způsobilostí v oboru radiologie a zobrazovací metody, specializací v oboru radiologický fyzik, případně se specializací v radiační ochraně (Státní ústav radiační ochrany (dále jen „SÚRO“), Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále jen „SÚJB“)) pro předměty v bodech a), b), c), e), f) a g). • Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru radiologie a zobrazovací metody, neuroradiologie a dětská radiologie pro předmět v bodě d). • Lektoři se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru pracovní lékařství, radiologie a zobrazovací metody, případně se specializovanou způsobilostí v radiační ochraně (SÚRO, SÚJB) pro předmět v bodě h).
Technické zabezpečení
<ul style="list-style-type: none"> • Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí výukových materiálů.

9 Doporučená literatura

Doporučená literatura
ARLINGER, S. <i>Manual of practical audiometry - Volume 1 a 2</i> . London: Whurr Publisher publication Ltd., 1990. ISBN 1870332814.
ARONSON, E.A. <i>Clinical Voice Disorders</i> . New York: Thieme, 2009. ISBN 9781588906625.
BAKEN, R.J., ORLIKOFF, R.F. <i>Clinical Measurement of Speech and Voice</i> . 2 nd ed. San Diego: Singular Thomson Learning, 2000. 610 s. ISBN: 1-5659-3869-0.
BÖHME, G. <i>Sprach-, Sprech-, Stimm- und Schluckstörungen. Band 1: Klinik</i> . Stuttgart: Gustav Fischer, 1997. 297 s. ISBN 3-437-21018-1.
BÖHME, G. <i>Sprach-, Sprech-, Stimm- und Schluckstörungen. Band 2: Therapie</i> . München: Urban & Fischer, 2001. ISBN 3-437-46960-6.
BÖHME, G., GROSS, M. <i>Stroboskopie und andere Verfahren zur Analyse von Stimmlippenschwingungen: Lehrbuch</i> . Heidelberg: Median-Verl. von Killisch-Horn, 2001. ISBN 3-922766-69-2.
CORNUT, G., BOUCHAYER, M. <i>Assessing dysphonia: the role of video stroboscopy: an alternative video textbook</i> . London: Olympic Printers Ltd., 1998. 247 s.
DLOUHÁ, O. <i>Vývojové poruchy řeči. Vztah centrálních poruch řeči a sluchu</i> . Praha: Unitisk, 2003. 142 s. ISBN 80-239-1832-X.
DUŠKOVÁ, M., et al. <i>Pokroky v sekundární léčbě nemocných s rozštěpem</i> . Hradec Králové: Olga Čermáková, 2007. 176 s. ISBN 978-80-86703-25-1.
HALL, J., MUELLER, G. <i>Audiologists' desk reference</i> . San Diego: Singular pub. group, 1997. Volume 1,2. ISBN 1565937112.
HAVLÍK, R. <i>Sluchadlová propedeutika</i> . Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2007. 209 s. ISBN 978-80-7013-458-0.
HIRANO, M., BLESS, D. <i>Videostroboscopic examination of the larynx</i> . San Diego, Calif.: Singular pub. group, 1993. 249 s. ISBN 1879105527.
HOLMANOVÁ, J. <i>Raná péče o dítě se sluchovým postižením</i> . 2. vyd. Praha: Septima, 2005. 93 s. ISBN 80-7216-213-6.
ISSHIKI, N. <i>Phonosurgery: theory and practice</i> . Tokyo New York: Springer Verlag, 1989. 233 s. ISBN 0387700374.
KATZ, J. <i>Handbook of clinical audiology</i> . 6 th ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2009. ISBN 078178106X.
KIML, J. <i>Afasie a reedukace řeči</i> . Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1969. 234 s.
KIML, J. <i>Základy foniatrie</i> . Praha: Avicenum, 1978. 279 s.
KITTEL, A. <i>Myofunkční terapie</i> . Praha: Grada, 1999. 111 s. ISBN 80-7169-619-6.
KOUKOLÍK, F. <i>Lidský mozek: funkční systémy: norma a poruchy</i> . Vyd. 2., aktualiz. a rozš. Praha: Portál, 451 s. ISBN 80-7178-632-2.
LAŠŤOVKA, M. <i>Poruchy plynulosti řeči</i> . Dolní Břežany: Scriptorium, 1999. 139 s. ISBN 80-86197-13-1.
LEHNHARDT, E. <i>Praxis der Audiometrie</i> . 9., vollst. überarb. Aufl. Stuttgart: Thieme, 2009. 290 s. ISBN 9783133690096.
LECHTA, V., aj. <i>Diagnostika narušenej komunikačnej schopnosti</i> . Martin: Osveta, 2002. 267 s.

ISBN 80-8063-100-X.
LECHTA, V., aj. <i>Terapia narušenej komunikačnej schopnost</i> . Martin: Osveta, 2003. 270 s. ISBN 80-8063-092-5.
LEJSKA, M., aj. <i>Základy praktické audiologie a audiometrie</i> . Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 1994. 171 s. ISBN 80-7013-178-0.
LEJSKA, M. <i>Poruchy verbální komunikace a foniatrie</i> . Praha: Padio, 2003. 156 s. ISBN 80-7315-038-7.
LOGEMANN, J. A. Dysphagia: evaluation and treatment. <i>Folia Phoniatr Logop</i> , 1995, vol. 47, 3, s. 140-164. ISSN 1021-7762.
NAWKA, T., WIRTH, G. <i>Stimmstörungen: für Ärzte, Logopäden, Sprachheilpädagogen und Sprechwissenschaftler</i> . 5., völlig überarbeitete Aufl. Köln: Deutscher Ärzte-Verlag, 2008. 452 s. ISBN 3769111427.
NIPARKO, J. K., et al. <i>Cochlear implants: principles & practices</i> . Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2009. ISBN 0781777496.
NOVÁK, A. <i>Audiologie: vyšetřovací technika, diagnostika, léčba a rehabilitace</i> . Praha: Alexej Novák, 2003. 333 s. ISBN 80-239-1986-5 (v knize neuvedeno).
NOVÁK, A. <i>Foniatrie a pedaudiologie I: poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami</i> . Praha: vl. nákl., 1994. 131 s.
NOVÁK, A. <i>Foniatrie a pedaudiologie II. Poruchy hlasu u dětí a dospělých – základy anatomie a fyziologie hlasu, diagnostika, léčba, reedukace a rehabilitace poruch hlasu</i> . 2. přeprac. vyd. Praha: Alexej Novák, 2000. 176 s. ISBN 80-238-6324-X (v knize neuvedeno).
NOVÁK, A. <i>Foniatrie a pedaudiologie III. Základy fyziologie a patofyziologie řeči, diagnostika a léčba poruch řeči</i> . Praha: vl. nákl., 1997. 111 s. ISBN 80-238-1090-1 (v knize neuvedeno).
NOVÁK, A. <i>Korekce sluchových vad sluchadly</i> . Praha: Alexej Novák, 1995. 91 s.
NOVÁK, A. <i>Stolní manuál audiologie. Návod k vyšetření a rehabilitaci sluchu</i> . Praha: Alexej Novák, 146 s. ISBN 80-238-8311-9 (v knize neuvedeno).
NOVÁK, A. <i>Stručná historie protetické péče o sluchově postižené</i> . Praha: Alexej Novák, 2002. 78 s. ISBN 80-238-9863-9 (v knize neuvedeno).
NOVÁK, A. <i>Vývoj dětské řeči: fyziologie, jeho poruchy, diagnostika a léčba</i> . Praha: Alexej Novák, 1999. 178 s. ISBN 80-5035-0 (v knize neuvedeno).
NOVÁK, A. <i>Základy rehabilitační audiologie pro sestry. Diagnostika, protetika a rehabilitace</i> . Praha: Alexej Novák, 1998. 163 s. ISBN 80-238-3294-8 (v knize neuvedeno).
PAHN, J., PAHN, E. <i>Die Nasalierungsmethode: Übungsverfahren der Sprech- und Singstimme zur Therapie und Prophylaxe von Störungen und Erkrankungen; mit Verfahren der neuromuskulären elektrophonatorischen Stimulation (NMEPS) von Kehlkopfparenen</i> . Roggentin/ Rostock: Oehmke, 2000. 391 s. ISBN 3-9806763-1-5.
PALKOVÁ, Z. <i>Fonetika a fonologie češtiny s obecným úvodem do problematiky oboru</i> . Praha: Karolinum, 1997. 366 s. ISBN 80-7066-843-1.
ROESER, R.J. <i>Roeser's audiology desk reference: a guide to the practice of audiology</i> . New York; Stuttgart: Thieme, 1996. 398 p. ISBN 0-86577-574-5.
SATALOFF, R. <i>Professional voice: the science and art of clinical care</i> . San Diego: Plural Edition Pub., 2005. 1798 s. 3 V. ISBN 1597560014.
SEDLÁČEK, K. <i>Základy audiologie</i> . Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1956. 421 s.
SEEMAN, M. <i>Česká slovní audiometrie</i> . Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1960. 165 s.

SEEMAN, M. <i>Poruchy dětské řeči</i> . Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1955. 265 s.
SEIDNER, W., WENDLER, J. <i>Die Sangerstimme : phoniatische Grundlagen der Gesangsausbildung</i> . 3., erw. Aufl. Berlin: Henschel Verlag, 1997. ISBN 3-89487-265-9.
SOVÁK, M. <i>Kmitání hlasivek ve světle laryngostroboskopie: fysiologická studie fonačního mechanismu</i> . Praha: Česká akademie věd a umění, 1945. 89 s.
SOVÁK, M. <i>Stroboskopický výzkum hlasové pathologie: studie o poruchách fonačního mechanismu</i> . Praha: Česká akademie věd a umění, 1945, 101 s.
SYROVÝ, V. <i>Hudební akustika</i> . 2. dopl. vyd. Praha: Akademie múzických umění, 2008. 440 s. ISBN 978-80-7331-127-8.
SYKA, J., VOLDŘICH, L., VRABEC, F. <i>Fyziologie a patofyziologie zraku a sluchu</i> . Praha: Avicenum, 1981. 322 s.
ŠKODOVÁ, E., JEDLIČKA, I. <i>Klinická logopedie</i> . 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2007. 615 s. ISBN 978-80-7367-340-6.
VOHRADNÍK, M. <i>Poruchy řečové komunikace u velofaryngeální insuficience</i> . Scriptorium, 2001, 134 s. ISBN 80-86197-24-7
WENDLER, J., et al. <i>Lehrbuch der Phoniatrie und Pädaudiologie</i> . 4. völlig überarb. Aufl. Stuttgart: Thieme, 2005. 472 s. 1 DVD. ISBN 3-13-102294-9.
Časopisy
Otolaryngologie a foniatrie (za posledních 10 let)
Folia Phoniatica et Logopedica (za posledních 10 let)
Journal of Speech and Hearing Research (za posledních 5 let)
Journal of Voice (za posledních 5 let)
International Journal of Audiology (poslední 3 roky)